

Bengtsson äger en gård, som gått många generationer i släkten. I detta avseende är den äldst av alla gårdar i socknen. Å släkten som härstammar från Ränneslöv finnes stamtavla (uppr. av avl. regementspastorn Gunnarsson i Göteborg), som går tillbaka till sextonhundratalet. I släkten har funnits ett flertal präster. B. är synnerligen intresserad av etnografisk forskning och har mera än tio år varit ordsmeddelare till N.M. Han är beläst. Citerar Fröding och v. Braun m.fl.

1) När man körde in på en gård eller i en by, där det fanns flera utfartsvägar, skulle man förr, men också i min tid, se till att man alltid körde ut samma väg, som man kommit in på. Det var bonden noga med, för annars kunde man ta' turen med sig från stället.

2) Skulle man ut och köra t.ex. till kyrkan eller i annat viktigt ärende, lät man en karl gå i förväg ett stycke och så vända om, så att man mötte honom först på färden. Käringmöte ville man ju undvika, men karlamöte medförde tur.

3) När man skulle leda en ko till försäljning på marknad, skulle man sparka efter den, för att köpet skulle gå lyckligt och väg. Sparkade kon tillbaka skulle handeln gå bra - och kon

kom inte hem igen, men gick det trögt att leda henne och hon inte brydde sig om sparkarna, betydde det att kon kom hem igen och att det således inte blev någon affär av.

4) När stoet fått sitt föl och skulle vattnas första gången, skulle man, omdet var ett hingstföl, låta stoet dricka till hälften av spannen och så vända grepen på spannen åt andra hållet innan hon drack vidare. Gjorde man det skulle det bli ett stoföl nästa gång hon fölade. - Hade stoet fått ett stoföl gjorde man ingenting utan lät henne dricka som vanligt.

5) Den som kom till kyrkan påskadag och hade med sig ett ägg, som var det första en kyckling värpt, kunde få se häxorna när de kom tillbaks från Blåkulla.

6) Om någon kom för sent till ett bröllop, skulle han till straff "bära ut askan" ur huset. Asketråget, som var en låda av trä med hankar av rep på kortsidorna, hade de satt ut på trappan och så snart den försumlige kommit tvingades han till de övriga gästernas stora munterhet att draga asketråget ut på gården eller var han tyckte det kunde passa att sätta det. - Det var vanligt överallt här i Skummeslöv och har nog hänt på senare tid också.

7) Sed vid namngivning.

Innan man gick till kyrkan med barnet, som skulle döpas, skulle gudmoder tillfråga fadern om barnets namn. Det gick till så, att gudmodern stod i ett rum och barnafadern i ett annat och dörren mellan rummen var stängd. Så frågade gudmodern: "Vad ska barnet heta?" och då skulle fadern svara med namnet. Det upprepades tre gånger och därefter begav man sig till kyrkan och fick barnet döpt.

8) Gluggsoen.

Här i Skummeslöv talade de om "gluggsoen" eller "gluppsoen". Det var ett runt hjul, som kunde komma rullandes emot en människa. Det var farligt att möta, för kom det mellan benen klyvdes kroppen helt och hållet. Man kunde möta det var som helst. - Någon berättelse om årsgång har jag inte hört härifrån, men i Småland och inte har jag hört talas om Gluppsoen i annat sammanhang.

9) Kyrkogrimen - har jag aldrig hört talas om.10) "Grå frun".

År 1908 låg jag vid Götarps brunn i Småland. Där var en

gubbe i Åsenhöga, han hette Svensson och var då 90 år, som jag ofta gick och snackade med, för han kunde berätta mycket om gamla tiden.

Han talade bl.a. om kolarna där i trakten och berättade, att när de hade sin mila färdig brukade de lova, att om det gick lyckligt med kolningen, så skulle "Grå frun" ha litet kol. Därför lämnas alltid litet kol kvar, när de kolat slut. Men så var det en bonde, som skulle kola, och då sa' han: " Jag ger fan i frun!", men den milan brann upp.

"Grå frun" var väl detsamma som skogsfrun. Hon kallas här i Skummeslöv för skogssnuvan, men någon sägen om henne har jag aldrig hört.

11) "Att ta 'trödet' från andras hästar".

Om hästarna stod på stallet och blev svettiga eller om de inte orkade på våren, sa' de alltid, att någon hade "ta't trödet å dem". När min far levde för 80 à 90 år sedan berättades ofta om sådana som kunde utnyttja andras hästar, dem ovetande. Det talades om en här i trakten, som skröt med att kunna den konsten och som en gång skulle ha sagt: "Om jag bara visste färgen på kommerserådets hästar, så skulle jag kunna köra till Stockholm med dem. (Kommerserådet = kommerserådet v. Möller på Skottorp).

12) Maran och varulven.

Maran flätade håret på folk. Äldre personer talade om att maran varit hos dem på natten. De hade mycket tro på maran här, men jag kommer ej ihåg något om det.

När hästarna fick manen flätad, sa' de alltid, att det var maran, som gjort det. Sådana flätor blir det, när hästarna ha mycket riklig man. - Något skyddsmedel mot maran har jag inte hört.

Varulven kallas här för Vargulven, men det finns inga sägner om den, som jag vet.

13) Djävulen.

Om någon gått falsk ed, hade djävulen rätt att ta dem när som helst. Det enda sådana människor hade att göra för att hindra djävulen från att taga dem, var att alltid sätta stål i sängbrädan på kvällen, när de gick och la' sig.

Så var det en skomakare, som var och sydde på ett ställe och han satte sylen var kväll i sängkanten och då förstod de, att han tillhörde djävulen.

Hornpelle, fan och satan är vanliga namn här i orten på djävulen - nu liksom förr.

14) Goa nisse trodde man att den hade, som blev förmögen. För bortåt hundra år sedan bodde det en bonde i Ränneslöv, hans dotter lever förresten ännu, som man sa' hade goanisse. Han drog ju till dem för jämt, så det var klart, de skulle bli rika.

15) Lyktegubben.

En bonde, som en gång var ute och körde, mötte lyktegubben och blev alldeles förvillad. Bonden bad då lyktegubben följa sig hem, så skulle han få pengar. Lyktegubben var villig och satte sig allra främst på stängen och lyste med sin lykta.

När bonden kom hem gick han först och satte in hästarna och kom så ut i dörren och sa' till lyktegubben: "Nu ska du ha tack för du följt mej hem, men någon peng får du inte!" Då han väl sagt det och skulle gå in, kunde han inte hitta dörren, som han nyss gått ut genom, så förvillad blev han på nytt av lyktemannen, som blivit lurad på belöningen. Men det var en allmän tro, att man aldrig skulle ge pengar till lyktegubbar, ty då "skulle man bli bränd, när man var död", d.v.s. komma till helvetet. (Sägnen berättas i Skummeslöv).

16) Vättar.

I Veka (Ränneslövs socken) hade "vätterne" sitt tillhåll.

En dräng på en gård där i byn var en gång ute och harvade och då hittade han en avbruten raka i åkern. Han tog då sin kniv och spetsade till den och satte ihop den, så att den blev duglig.

När han så på eftermiddagen skulle harva igen, var rakan borta men på stället där den legat var en kaka nybakat bröd som ersättning för lagningen av rakan, men om han åt det eller ej, kan jag ej säga.

Om det var vättarna, som varit framme.

17) Klackatrollet.

Vid Klacken på åsen ovanför Ö. Karups kyrka är en grotta. Det trollet som bodde där kastade två stora stenar mot Ö. Karups kyrka, men råkade den inte. Stenarna kom ända till Eskilstorp och ligga där ännu, om inte möjligen den ena är bortsprängd. Det är stora klippblock med minst 10 à 15 lass sten i varje.

18) "Röla vär" (vädur = bagge).

Från Eskilstorp går en mycket brant väg rakt uppåt Hallandsås (till?). Det är svårt att köra där. Vägen heter "Röla".

Vid sidan av vägen ligger en sten, som kallas för "Röla vär". Den stenen har vilselett många. Det hände förr, när de

körde med oxar där förbi, att "vären höll dem", så de varken kunde komma upp eller ned, men "när han sen släppte", rullade de i skarp fart ned för backen, som är mycket brant. Då var det omöjligt att hålla dragarna. Alla olyckor och allt ont som hänt där, har "vären" fått skull för.

Fär har också varit tillhåll för snapphanar och de ha gjort en stenmur in i åsen, som man ännu kan se. En liknande mur finns i Penebo. (P. ligger på åsen vid Högalteknall).

19) Kapellkällan i Veinge.

Min mor var från Veinge och talade om Kapellkällan eller "Kapplakällan" där. Den ligger strax vid ruinerna efter ett gammalt kapell inte långt från kyrkan. Där samlades folk vid källan på midsommarafton. De drack vatten och offrade knappnålar i en stock som var upprest vid källan. Dans förekom också.

20) Skatter.

Danskarna grävde ner mycket pengar i Sverige, alla platserna äro kartlagda. För övrigt grävde också snapphanarna ner skatter. Vanligtvis låg de i stora kopparkittlar.

När man skulle ta' upp en sådan skatt, skulle man vara

alldeles tyst, annars misslyckades det.

På ett ställe där de grävde hade de kommit ner till koparkitteln, men då var där en som sa': "Nu ha vi tag i den!" och så försvann den.

21) "Södostastenen" i Veinge.

Det är en mycket stor sten som ligger på Antorps ägor i Veinge socken. Den kallas för "Södostastenen", för att när folk förr i tiden var på väg till Veinge kyrka med lik, brukade de alltid stanna där för att äta av sin matsäck och i den fanns vid ett sådant tillfälle alltid "södost" (sötost). De bar ju alltid liken på bår och det kunde vara långa vägar ifrån, långt uppe mot Småland till. "Södostastenen" var sista vilostället på väg mot kyrkan. När de kom dit, hade de bara en halv mil igen till kyrkan. Jag har själv hört detta berättas på platsen, när jag var där en gång med Wingren i Skottorp, som ägde Antorp på sin tid. Stenen är värd att fotograferas.

22) Bot för gastakram.

Mor talade om, att här bodde en gumma en gång, som hette Pernilla. Hon hade legat sjuk i åratal och till slut dog hon. Men innan hon skulle dö, hade hon sagt till dottern, att om

ACC. N:R M. 11858: /0.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hon blev gastakramad någon gång, skulle hon bara gå ut i köket och ta en hammare och slå ett slag på spisen, därefter spotta och titta upp i skorstenen. Detta skulle göras tre gånger å rad och i ett sammanhand, och det skulle hjälpa.